

În atenția: Dlui Vladimir CEBOTARI
Ministru al Justiției

Copie: Octavian CALMÎC
Viceprim-ministru
Ministerul Economiei

Nr. 68 din 2 august 2017

Ref.: Comentariile AmCham Moldova la proiectul Legii privind modificarea și completarea unor acte legislative (Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107-XV din 6 iunie 2002 și cadrul conex)

Stimate Domnule Ministru,

În numele A. P. „Camera de Comerț Americană din Moldova” (în continuare „AmCham Moldova”), Vă prezentăm comentariile și recomandările noastre la proiectul Legii privind modificarea și completarea unor acte legislative.

În acest context, AmCham Moldova salută inițiativa și eforturile Dvs. în vederea modernizării infrastructurii juridice naționale și aducerea acestora în linia celor mai moderne reglementări utilizate pe plan internațional, totodată ținând cont de problemele interpretării și aplicării redacției actuale a Codului civil.

Așadar, Vă rugăm să găsiți în anexa I, propunerile și comentariile AmCham Moldova referitoare propunerile de amendamente la Codul Civil. Ne referim în mod particular la următoarele subiecte:

- Noile prevederi din cadrul **art. 68⁹** (Condițiile acțiunii de tragere la răspundere a administratorului) impun administratorului sarcina probației în cazul înaintării unelor categorii de acțiuni în despăgubiri, contrar bunelor practici internaționale.
- Necesitatea de a introduce prevederi în cadrul **art. 68¹⁷** (Renunțarea la calitatea de administrator) privind încetarea de drept a calității de administrator și pentru cazul în care organul competent al persoanei juridice nu se convoacă la data stabilită și/sau nu adoptă hotărârea de aprobare a renunțării la calitatea de administrator.
- Comentarii privind **Gajul** și **Ipoteca** în vederea excluderii carențelor în procesul de implementare și executare.

- **Leasing.**

În opinia sectorului de leasing, piața leasing-ului este subdezvoltată în Republica Moldova. Până în prezent, deși legislația prevede efectuarea măsurilor de stimulare a operațiunilor de leasing în Republica Moldova, se constată că *de facto*, operațiunile de leasing nu se bucură de careva înlesniri, în contrast, existând o multitudine de facilități pentru creditele bancare. Aici ne referim la imposibilitatea accesării anumitor facilități la import, deductibilități, subvenții etc., beneficii disponibile pentru sectorul bancar și microfinanțare, drept urmare mai multe companii de leasing clasice au fost impuse să lanseze produse de microfinanțare.

Activitatea de leasing, care se bucură de varii facilități în statele europene, în Republica Moldova nu a fost susținută de stat, nu s-a bucurat de careva înlesniri, nu atât pentru beneficiul sectorului de leasing, dar mai mult pentru a susține și de a facilita finanțarea activității agenților economici, fapt ce ar contribui efectiv la relansarea economiei, la diversificarea pieței de leasing și la deschiderea a noi alternative și

oportunități de finanțare. O analiză simplă a ratei de penetrare a serviciilor de leasing din diferite țări ne demonstrează că activitatea de leasing în Moldova, neavând careva stimulări rămâne a fi neimportantă.

Din modificările propuse nu reiese o simplificare a reglementării raporturilor de leasing sau introducerea unor inovații în legislația Republicii Moldova care ar reglementa raporturile de leasing mai eficient, or, proiectul propus și argumentarea la acesta nu convinge despre necesitatea modificării la moment, în varianta care se propune în Codul civil în partea leasing-ului.

Totodată, considerăm că pentru a introduce careva modificări sau completări la lege sau în Codul civil în partea leasingului este nevoie de o analiză mai amplă, specifică acestui domeniu în Republica Moldova, în special analiza funcționării acestui sector în practică, și nu în ultimul rând a problemelor ce apar în soluționarea judiciară a litigiilor legate de leasing în Republica Moldova.

Ținem să atragem atenția la faptul că în mai multe țări leasing-ul nu este reglementat în Codul Civil/Comercial, dar prin acte legislative separate, procedându-se astfel din considerentul complexității operațiunilor de leasing.

Așadar se optează pentru o îmbunătățire a Legii cu privire la leasing, dar nu pentru abrogarea ei.

Conștientizând finalizarea etapei de consultare publică, Vă rugăm să găsiți în anexă comentariile AmCham la proiectul de lege precitat și ne exprimăm disponibilitatea pentru detalierea recomandărilor adresate.

Cu respect,

Mila Malairău

Director Executiv

A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova”

**Recomandările Camerei de Comerț Americane din Moldova (AmCham Moldova) aferente
proiectului de modificare și completare a Codului civil și a legilor conexe**

Nr.	Denumirea articolelor, care se propun spre modificare	Comentarii și recomandări
1.	Articolul 61. Capacitatea de exercițiu a persoanei juridice	În art. 61 alin. (2³) din proiect, propunem substituirea frazei „<i>O asemenea excepție este opozabilă terților doar dacă este notată în registrul de publicitate în care este înregistrată persoana juridică respectivă</i>” cu fraza „<i>O asemenea excepție este inopozabilă terților, chiar dacă au fost îndeplinite formalitățile de publicitate</i>”. Argumentare: Potrivit art. 61 alin. (2¹), (2³) al proiectului: <i>(2¹) În raporturile cu terții, persoana juridică este angajată prin actele juridice ale administratorului cu excepția cazului când actele astfel încheiate depășesc limitele împuternicirilor sale prevăzute de lege. Dispozițiile actului de constituire ori hotărârile organelor persoanei juridice care limitează împuternicirile conferite de lege administratorului sunt inopozabile terților, chiar dacă au fost îndeplinite formalitățile de publicitate.</i> ... <i>(2³) În cazul în care persoana juridică are mai mulți administratori, fiecare dintre ei poate acționa în mod individual din numele și pe seama persoanei juridice, cu excepția cazului când obligativitatea consimțământului suplimentar al altui administrator sau al tuturor administratorilor rezultă expres din lege sau din actul de constituire. O asemenea excepție este opozabilă terților doar dacă este notată în registrul de publicitate în care este înregistrată persoana juridică respectivă.</i> Propunem aplicarea aceleiași reguli cu privire la inopozabilitatea față de terți a limitărilor împuternicirilor acordate de o persoană juridică indiferent dacă această societate are, potrivit actelor sale de constituire, un singur sau mai mulți administratori. Or, în ambele cazuri, este importantă protecția terților de bună-credință care stabilesc raporturi contractuale cu persoana juridică. Nu este justificată impunerea sarcinii pentru acești terți de a se asigura că nu au fost instituite limitări ale împuternicirilor administratorului, prin verificarea registrului de publicitate la efectuarea fiecărei tranzacții. Cu titlu de drept comparativ, secțiunea 40 din partea 4 (Capacity of company and power of directors to bind it) din UK Companies Act 2006¹, prevede în favoarea terților de bună-credință, care intră în raporturi juridice cu o societate comercială, prezumția că împuternicirile administratorilor de a institui obligații în sarcina companiei sunt libere de orice limitări, în temeiul actului de constituire. În aceeași secțiune, se precizează că terțul nu este obligat să se intereseze cu privire la existența unor limitări asupra împuternicirilor administratorilor.

¹ UK Companies Act 2006, <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/46/section/40>

		Este de menționat că protecția acordată terților de bună-credință nu exclude răspunderea pe care o poartă administratorii pentru încheierea actelor juridice cu depășirea împuternicirilor acordate de persoana juridică.
2.	Articolul 68⁹. Condițiile acțiunii de tragere la răspundere a administratorului	Se recomandă excluderea alin. (4) art. 68⁹ din proiectul de amendare a Codului civil. Argumentare: Normele conținute în art. 68⁹ din proiect prevăd condițiile de tragere la răspundere a administratorului persoanei juridice. Se notează că alin. (4) al art. 68⁹ inversează regulile generale privind sarcina probației, stipulând că „<i>administratorului îi revine sarcina să demonstreze că a acționat în modul prevăzut la art. 68² și 68³</i>”, atunci când persoana juridică/un acționar înaintează față de acesta cerințe de încetare a încălcării și plată a despăgubirilor. În cazul înaintării acțiunii în despăgubiri, administratorul va fi obligat să demonstreze că a urmărit scopul persoanei juridice (art. 68² din proiect), precum și faptul că a acționat cu competență și diligență (art. 68³). Cu alte cuvinte, se instituie prezumția încălcării de către administrator a celor două obligații, iar reclamantul acțiunii de atragere la răspundere este absolvit de sarcina probației în această privință, fiind ținut să demonstreze doar faptul producerii prejudiciului și cuantumul daunei. Este de menționat că prevederile incluse în art. 68² și 68³ sunt inspirate din secțiunile 172 (Duty to promote the success of the company) și, respectiv, 174 (Duty to exercise reasonable care, skill and diligence) din UK Companies Act 2006². Celelalte obligații stipulate în proiect sunt, de asemenea, preluate din UK Companies Act 2006, în calitate de exemple servind – art. 68⁴ (Obligația de a evita conflictul de interese) – secțiunea 175 (Duty to avoid conflicts of interest), art. 68⁵ (Obligația de a nu accepta beneficii de la terți) – secțiunea 176 (Duty not to accept benefits from third parties), art. 68⁶ (Obligația de a declara interesul într-un act juridic sau operațiune care se propune persoanei juridice) – secțiunea 177 (Duty to declare interest in proposed transaction or arrangement). Deși regimul obligațional al administratorilor a fost preluat din legislația Regatului Unit, condițiile de înaintare a acțiunilor în repararea prejudiciului nu au fost transpuse din secțiunea 178 al UK Companies Act, care precizează că, consecințele încălcării (sau existenței riscului de încălcare) a secțiunilor 171 – 177 sunt aplicate conform normelor dreptului comun³. Considerăm că același principiu (i.e. extinderea regulilor de drept comun) urmează a fi transpus în proiectul de modificare a Codului civil național, în ceea ce privește condițiile acțiunii de atragere la răspundere a administratorului pentru prejudiciul cauzat persoanei juridice. Extinderea normelor generale presupune aplicarea regulii prevăzute de art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care prevede că fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

² <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/46/part/10/chapter/2>

³ <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/46/section/178>

		Acest regim va reduce riscul abuzului de drept și va reprezenta un mecanism de prevenire a acțiunilor vădit neîntemeiate depuse împotriva administratorilor persoanei juridice de către acționari, care potrivit proiectului dispun de dreptul înaintării acțiunilor oblice, indiferent de cota deținută în capitalul social. În dreptul corporativ al SUA, protecția oferită administratorilor este incorporată în conceptul „<i>business judgment rule</i>” care, sub aspect procedural, presupune că acționarul-reclamant deține sarcina inițială de a proba că directorul a încălcat obligațiile de diligență, bună-credință și loialitate, în caz contrar acționând prezumția respectării responsabilităților fiduciare de către directori⁴.
3.	Articolul 68¹⁷. Renunțarea la calitatea de administrator	Se propune următoarea redacție a Articolul 68¹⁷: „(1) Administratorul care vrea să renunțe la calitatea de administrator trebuie să înainteze o cerere scrisă și să convoace ședința organului competent al persoanei juridice, cu respectarea dispozițiilor legale referitoare la procedura și termenul de convocare. (2) Renunțarea la calitatea de administrator nu poate produce efecte <u>înainte de aprobarea renunțării de către organul competent.</u> (3) Persoana juridică este obligată să adopte hotărârea necesară și să ia alte măsuri pentru a înceta calitatea de administrator și a îndeplini formalitățile de publicitate impuse de lege. <u>(4) Prin derogare de la alin. (2), dacă organul competent nu se convoacă la data stabilită pentru convocare sau, deși se convoacă, nu adoptă hotărârea de aprobare a renunțării la această dată, calitatea de administrator se consideră încetată de drept și devine opozabilă terților din momentul îndeplinirii formalităților de publicitate.</u> (5) Prin derogare de la art. 283³⁰ și art. 283³¹ din prezentul cod, rectificarea datelor din registrul public se efectuează în baza cererii scrise a persoanei care renunță la calitatea de administrator, însoțită de dovada îndeplinirii condițiilor prevăzute de prezentul articol.” Argumentare: Regimul de renunțare la calitatea de administrator este corelat cu natura raporturilor contractuale stabilite între administrator și persoana juridică. Deși protecția intereselor acționarilor și creditorilor persoanei juridice dictează parcurgerea unor proceduri de notificare și aprobare a renunțării la calitatea de administrator la nivelul organelor de conducere, totuși orice condiție impusă administratorului pentru renunțare urmează a fi proporțională cu interesul urmărit și echilibrată cu libertățile individuale ale persoanei. Redacția curentă a normelor art. 68¹⁷ condiționează producerea efectelor juridice ale renunțării de faptul aprobării acesteia de către organul competent (i.e. alin. (2) din art. 68¹⁷). Totodată, nu se instituie reguli privind încetarea de drept a calității de administrator în cazul în care organul competent nu întreprinde în termen acțiunile prescrise de lege. Această reglementare restrânge, în mod disproporționat, dreptul persoanei fizice – administrator la libertatea în alegerea muncii și libertatea contractuală. <u>În scopul asigurării certitudinii și previzibilității în efecte, propunem inserarea unor mențiuni exprese privind încetarea de drept a calității de administrator și pentru cazul în care organul competent al persoanei juridice nu se convoacă la data stabilită și/sau nu adoptă hotărârea de aprobare a renunțării la calitatea de administrator.</u>

⁴ *Cinerama, Inc. v. Technicolor, Inc.*, 663 A.2d 1156, 1162 (Del. 1995) (citând *Cede*, 634 A.2d at 360; *Unitrin, Inc. v. Am. Gen. Corp.*, 651 A.2d 1361 (Del. 1995)).

		Un astfel de regim corespunde cu prevederile art. 61 alin. (3) din Cod civil, în redacția proiectului de modificare, care prevede că raporturilor dintre persoana juridică și administrator li se aplică dispozițiile legale cu privire la reprezentare și mandat, dacă legea sau actul de constituire nu prevede altfel. În conformitate cu norma art. 1050 alin. (1) din Cod civil, mandatul poate fi denunțat oricând de oricare din părți, iar potrivit alin. (3) al aceleiași norme, mandatarul poate denunța mandatul doar în așa fel încât să fie posibil pentru mandant să se îngrijească în continuare de actele asupra cărora s-a contractat, cu excepția cazului când există motiv întemeiat pentru a denunța. Cu titlu de drept comparativ, potrivit pct. 18 din Actul de constituire-model pentru societățile comerciale pe acțiuni în Marea Britanie⁵⁵, persoana își încetează calitatea de administrator din momentul primirii de către societatea comercială a unei notificări în acest sens, în condițiile stabilite prin acea notificare. Orice cerințe suplimentare de aprobare a renunțării de către organele deliberative ale societății comerciale reprezintă o deviere de la regula generală și urmează a fi specificate expres în actul de constituire. Într-o altă ordine de idei, recomandăm excluderea din art. 68¹⁷ din proiect, a frazei „<i>Dispozițiile legislației muncii nu pot fi invocate pentru ca renunțarea să producă efecte înainte de acea ședință</i>”. Legislația muncii poate fi invocată de către acei administratori care au calitatea de salariat în baza unui contract individual de muncă încheiat cu societatea comercială. Înlăturarea aplicabilității legislației muncii cu privire la acești salariați ar putea genera întrebări sub aspectul verificării constituționalității, prin prisma art. 43 (Dreptul la muncă și la protecția muncii), în special a dreptului la libera alegere a muncii, și art. 16 (Egalitatea) în raport cu celelalte categorii de angajați. Cu titlu de drept comparativ, pentru a înlătura aplicabilitatea legislației muncii, în România, Legea societăților comerciale, art. 137¹ indică expres pentru societățile pe acțiuni că „<i>pe durata îndeplinirii mandatului, administratorii nu pot încheia cu societatea un contract de muncă. În cazul în care administratorii au fost desemnați dintre salariații societății, contractul individual de muncă este suspendat pe perioada mandatului</i>”. În caz contrar, dacă legislatorul permite totuși administratorului și societății comerciale să încheie un contract individual de muncă, atunci raporturile dintre acești subiecți urmează a fi reglementate inclusiv prin legislația muncii. Drept exemplu în acest sens, art. 84 din German Stock Corporation Act, (Appointment and Removal of the Management Board) prevede expres în alin. (3) că <u><i>drepturile născute în temeiul contractului individual de muncă continuă să fie guvernate de prevederile generale ale legii.</i></u>
4.	Excluderea articolelor 145-155 din Codul Civil	În prezent, prevederile Codului civil ce reglementează excluderea asociatului din societatea cu răspundere limitată, diferă în conținut de cele stabilite prin Legea privind societățile cu răspundere limitată, or, cel puțin au o interpretare echivocă. Conform art. 113 (5) Cod civil, <u><i>în cazul în care asociatul nu a vărsat în termen aportul, oricare asociat are dreptul să-i ceară în scris aceasta, stabilindu-i un termen suplimentar de cel puțin o lună și avertizându-l că e posibilă excluderea lui din societate.</i></u>

⁵⁵ <https://www.gov.uk/guidance/model-articles-of-association-for-limited-companies>

Art. 154 (1) lit a) Cod civil prevede că:

Adunarea generală a asociaților, administratorul, unul sau mai mulți asociați pot cere excluderea din societatea cu răspundere limitată a asociatului care a fost pus în întârziere și nu a vărsat integral aportul subscris în perioada suplimentară.

Prin urmare, Codul civil stabilește o procedură obligatorie pentru cazul inițierii excluderii asociatului societății cu răspundere limitată pentru neachitarea aportului în capitalul statutar. Cu alte cuvinte, dacă asociatul nu și-a respectat obligația de completare a capitalului statutar subscris, acesta urmează, initial, să fie pus în întârziere și doar dacă nu achită aportul în termenul suplimentar acordat, se inițiază procedura în fața instanței de judecată privind excluderea, anexându-se la cererea de chemare în judecată dovada preavizului scris.

Totodată, conform Legii privind societățile cu răspundere limitată, procedura prealabilă de punere în întârziere, cu acordarea termenului suplimentar pentru achitarea aportului subscris, nu este stabilită expres.

Legea reglementează excluderea asociatului în art. 47 (1), în modul următor:

Adunarea generală a asociaților, administratorul, unul sau mai mulți asociați pot cere excluderea din societate a asociatului care nu a vărsat aportul subscris, precum și a asociatului care, în calitate de administrator al societății, comite fraude în detrimentul societății, folosește semnătura societății sau patrimoniul acesteia în favoarea sa sau a terților.

Acest conflict de norme creează dificultăți la determinarea modalității de soluționare pe cale judiciară a litigiilor rezultate din neonorarea obligațiilor de către asociat.

Proiectul propus de modificare a Codului civil abrogă art.154 (v. punctul 73 pe pagina 30: "*Articolele 146 – 155 se abrogă*"), menținând art. 145 ce reglementează raporturi privind societățile cu răspundere limitată, doar ca normă de blanchetă. Însă, art. 113 (5) Cod civil rămâne în vigoare în ceea ce ține de obligația punerii în întârziere (pct. 63, pag. 29: *La articolul 113, alineatul (5), textul „că e” se substituie cu cuvintele „că termenul este de decădere și este”*). Astfel, chiar și după modificările propuse, continuă să se păstreze divergența în aspectul descris între Codul civil și legea specială.

Pe de altă parte, Plenul Curții Supreme de Justiție, prin unificarea practicii judiciare, în Hotărîrea sa nr. 1 din 04.10.2010 (p. 32) a specificat că „*Deși s-ar părea că art.47 alin. (1) din Legea nr.135-XVI din 14.06.2007 privind societățile cu răspundere limitată contravine art.154 alin. (1) CC, în sensul că nu este necesară acordarea termenului suplimentar pentru vărsarea aportului, necesitatea acordării acestui termen rezultă din coroborarea normelor statuate în art. 22 alin. (5) din Legea privind societățile cu răspundere limitată și art. 113 alin. (5) Cod civil.*” Prin urmare, CSJ a notat o problemă de identificare a cadrului juridic aplicabil și soluția finală în cazul excluderii asociatului pentru nevărsarea aportului, considerînd necesară formularea unei explicații. Totodată, reieșind din caracterul consultativ al Hotărîrilor Plenului CSJ (art. 17 CPC) pentru instanțele de judecată, la soluționarea litigiilor apărute pe subiectul descris, apare incertitudinea în ceea ce privește obligativitatea respectării procedurii prealabile de punere în întârziere.

Considerăm că această incertitudine ar fi înlăturată prin modificarea legii speciale în sensul includerii exprese în textul art. 47 sau prin trimiterea făcută în acesta la art. 22, cu privire la respectarea procedurii de punere în întârziere a asociatului și oferirea termenului de decădere din dreptul de a mai efectua plata cotei sociale. **În caz contrar, este prematură excluderea articolelor 145-155 din Cod civil.**

		Prin urmare, solicităm inițierea modificării Legii privind societățile cu răspundere limitată concomitent cu amendarea Codului Civil, prin introducerea expresă în art. 47 a obligativității respectării procedurii prealabile, în caz de neachitare de către asociat a cotei sociale subscrise, fapt ce va înlătura dificultățile existente la moment în ceea ce ține de stabilirea procedurii de excludere a asociatului și soluționarea litigiilor rezultate din aceasta.
5.	Articolul 210¹. Forma electronică a actului juridic	În scopul asigurării concordanței proiectului cu prevederile Legii nr. 91 din 29.05.2014, privind semnătura electronică și documentul electronic, propunem expunerea alin. (3) al articolului 210¹ (Forma electronică a actului juridic) în următoarea redacție: <i>„(3) Actul juridic în formă electronică este echivalent cu actul juridic în formă scrisă dacă poartă semnătura electronică avansată calificată a persoanei care încheie actul, precum și în alte cazuri prevăzute de lege <u>sau de acordul părților.</u>”</i> Argumentare: Redacția curentă a acestui articol omite să indice expres dreptul părților de a stabili prin acord că semnăturile electronice simple sau avansate necalificate vor avea, în raporturile dintre aceste părți, efectele juridice ale unei semnături olografe. Așa fiind, întru evitarea ambiguităților în interpretare, recomandăm includerea în enumerarea din alin. (3) inclusiv a acestei categorii de situații în care documentul electronic echivalează cu actul juridic în forma scrisă, având în vedere următoarele considerente. 1. Regimul juridic al semnăturilor electronice prevăzut de Legea nr. 91 din 29.05.2014 (în continuare „Legea nr. 91/2014”) Articolul 13 alin. (2) din Legea nr. 91/2014 stipulează că <i>„documentul electronic semnat cu semnătură electronică simplă sau cu semnătură electronică avansată necalificată este asimilat, după efectele sale, cu documentul analog pe suport de hârtie, semnat cu semnătură olografă, doar în cazurile stabilite expres de actele normative <u>sau de acordul părților privind aplicarea semnăturilor electronice</u>, cu respectarea condițiilor stipulate la art.16 alin.(1).”</i> În același timp, normele art. 9, 10 și 13 din Legea nr. 91/2014 prevăd cerințe față de conținutul acordului părților privind aplicarea semnăturilor electronice echivalente după efecte cu semnături olografe, precum indicarea: modalității de verificare a semnăturii electronice, modalității de identificare a persoanei în numele căreia este semnat documentul electronic în baza semnăturii electronice simple, modalității de confirmare a integrității documentului electronic semnat cu semnătura electronică simplă, precum și a obligațiilor părților privind confidențialitatea și răspunderea materială. 2. Drept comparativ a. Legea Model UNCITRAL privind semnăturile electronice: Norma art. 5 din Legea Model UNCITRAL privind semnăturile electronice⁶ consacră principiul autonomiei părților, acordându-le dreptul să deroge prin contract de la regulile prevăzute și să stabilească alte efecte juridice decât cele indicate în lege pentru semnăturile electronice utilizate în raporturile dintre aceste părți. În Ghidul de implementare al Legii Model, <u>se recunoaște libertatea părților de a stipula prin orice acord relevant că o anumită tehnologie de semnare va fi considerată între aceste părți în calitate de</u>

⁶ UNCITRAL Model Law on Electronic Signatures with Guide to Enactment, 2001, <https://www.uncitral.org/pdf/english/texts/electcom/ml-elecsig-e.pdf>

	echivalent al semnăturii olografe. De asemenea, este exprimată clar intenția de a acorda o bază legală pentru practica utilizată deja de părți în raporturi comerciale de a reglementa prin contract relațiile acestora referitoare la utilizarea semnăturilor electronice⁷. b. Regulamentul Uniunii Europene nr. 910/2014 din 23 iulie 2014, privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă și de abrogare a Directivei 1999/93/CE, prevede în art. 25 că unei semnături electronice nu i se refuză efectul juridic și posibilitatea de a fi acceptată ca probă în procedurile judiciare doar din motiv că aceasta este în format electronic sau că nu îndeplinește cerințele pentru semnăturile electronice calificate. c. Cu titlu de drept comparativ, Legea Federației Ruse cu privire la semnătura electronică din 25.03.2011⁸ prevede în art. 6 alin. (2) că, prin acte normative sau prin acordul părților, se pot stabili cazurile în care documentul electronic, ce poartă o semnătură electronică simplă sau necalificată, se echivalează cu un document scris pe suport hârtie semnat olograf, iar art. 9 descrie cerințele de conținut aplicabile acestui tip de acorduri. 3. Particularitățile utilizării semnăturilor electronice în sectorul financiar-bancar Stipularea clară a dreptului părților raporturilor juridice de a stabili, prin acord, efectele semnăturilor electronice simple sau necalificate, aplicabile între aceste părți, este importantă, în particular, pentru acele sectoare ale economiei naționale care presupun efectuarea tranzacțiilor comerciale cu frecvență și în număr sporit, sau acordarea serviciilor financiare la distanță. Utilizarea tehnologiilor electronice de semnare, agreeate în prealabil de părți, permite accelerarea operațiunilor comerciale și financiare, evitând sarcina birocratică de stocare fizică a unui volum considerabil de documente pe suport hârtie. Totodată, necesitatea exprimării consimțământului de către toate părțile raportului comercial, pentru utilizarea unui anumit mecanism de semnare electronică în relațiile viitoare dintre acestea, asigură protecție împotriva abuzului din partea uneia dintre părțile contractante, evitând în același timp costurile asociate semnăturilor avansate calificate, eliberate exclusiv de către prestatori acreditați. Având în vedere particularitățile descrise, bazându-se pe prevederile curente ale Legii nr. 91/2014, prestatorii de servicii în domeniul financiar-bancar au stabilit o practică de utilizare, în raporturile cu clienții băncii, a semnăturilor electronice ce nu întrunesc condițiile înaintate față de semnăturile avansate calificate, dar căror le sunt atribuite prin contract efectele unei semnături olografe. Aceste tehnologii de semnare sunt utilizate pentru prestarea serviciilor bancare prin sistemele automatizate de deservire la distanță, ce permit beneficiarului să obțină informații privind starea contului bancar și tranzacțiile realizate, precum și să dispună efectuarea plăților. În scop de identificare a persoanelor care aplică semnături electronice simple, precum o cere art. 10 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 91/2014, sunt utilizate, de regulă, coduri de identificare alfanumerice, emise de bancă, pentru a identifica în mod unic clientul la
--	---

⁷ Idem, para. 127 și 128

⁸<http://www.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc&base=LAW&n=200106&fld=134&dst=100045,0&rnd=0.11465956340341388#0>

		autentificarea electronică (i.e. login), în combinație cu parole unice. Mai mult, pentru a controla riscul de fraude, unii prestatori de servicii bancare utilizează coduri de autentificare, care sunt asociate logic cu datele din tranzacție sau din documentul electronic, fiind eliberate de bancă și utilizate de clienți pentru confirmarea tranzacțiilor, precum și pentru semnarea documentelor electronice cu semnătura electronică simplă. În temeiul normelor în vigoare, în particular art. 13 alin. (2) din Legea nr. 91/2014, aceste acte semnate de clienții băncilor prin semnătură electronică simplă beneficiază de regimul actelor pe suport hârtie semnate olograf.
6.	Articolul 460. Stingerea gajului	Se recomandă inserarea în art. 460 alin. (5) a literei d) cu următorul conținut <i>„rezilierii contractului de către părți”</i>. Deși rezilierea contractului va servi drept temei pentru stingerea gajului în baza normelor generale cu privire la obligații, cuprinse în Codul civil, în scopul evitării ambiguităților în interpretare, este util să fie menționată expres, așa precum o face art. 28 lit. g) din Legea cu privire la ipotecă, în vigoare.
7.	Articolul 466. Transformarea bunurilor	Solicităm completarea art. 466 cu alin. (2) având următoarea redacție: <i>„Ipoteca se extinde asupra îmbunătățirilor, ameliorărilor și accesoriilor bunului imobil ipotecat, asupra oricărui bun imobil care se unește prin accesiune cu bunul imobil ipotecat, precum și asupra bunurilor noi ce rezultă din transformarea bunului imobil ipotecat, dacă altfel nu este prevăzut de contract. În aceste cazuri, registratorul înregistrează automat dreptul de ipotecă asupra bunurilor rezultate din transformarea bunului imobil ipotecat.”</i> Argumentare: Norma este inspirată din redacția actuală a art. 7 alin. (4) din Legea cu privire la ipotecă, în același timp s-a efectuat precizarea că registratorul va extinde automat grevarea asupra bunurilor rezultate din transformare. Or, în prezent, se atestă o practică neuniformă în privința înregistrării automate a dreptului de ipotecă asupra încăperilor nou formate, căror le sunt atribuite numere cadastrale noi, în baza bunului imobil inițial gajat. În scopul evitării riscului prejudicierii intereselor legitime și drepturilor creditorilor ipotecari, se introduce mențiunea privind obligațiile registratorului în astfel de cazuri.
8.	Articolul 476¹. Gajul legal de garantare a creanțelor fiscale și vamale	Se propune inserarea în art. 476¹ (Gajul legal de garantare a creanțelor fiscale și vamale), în alin. (2) a sintagmei <i>„sau vamale”</i> după sintagma <i>„hotărîrea instanței de judecată sau actul ce confirmă creanțele statului față de debitorul gajist apărute în baza legislației fiscale”</i>.
9.	Articolul 483. Înregistrarea altor drepturi de garanție	Potrivit art. 483 alin. (1) al Codului civil, în redacția proiectului de modificare: <i>(1) Leasingul financiar poate fi înregistrat în Registrul garanțiilor în cazurile prevăzute de Legea cu privire la leasing.</i> Legea cu privire la leasing urmează a fi abrogată potrivit proiectului, în acest context propunem excluderea sintagmei <i>“în cazurile prevăzute de Legea cu privire la leasing”</i>.

10.	Articolul 505. Condițiile vânzării bunului de către creditorul gajist	Se recomandă inserarea în art. 505 a unui alineat suplimentar, alin. (9) cu următorul conținut: <i>„Debitorul gajist și creditorul gajist pot conveni, în contractul de gaj sau altfel, asupra condițiilor de vânzare a bunurilor gajate.”</i> Această normă le acordă dreptul părților contractante de a devia, prin acord, de la condițiile de vânzare a bunului prevăzute de lege. O astfel de regulă este consacrată în art. 75 alin. (8) din Legea cu privire la gaj, nr. 449/2001.
11.	Articolul 507. Opoziția la condițiile de vânzare	Pentru a evita confuzii, este necesar să se adauge un alineat în care să se precizeze că este dreptul (ci nu obligația) creditorului ipotecar să comunice debitorului condițiile planificate de vânzare și, astfel, să declanșeze procedurile aferente opoziției la condițiile de vânzare: <i>„La alegerea sa, creditorul gajist care exercită dreptul de gaj poate notifica, conform regulilor privind notificarea avizului de executare, debitorului gajist condițiile planificate de vânzare a bunului gajat.”</i>
12.	Articolul 509. Mijloacele obținute din vânzarea bunului gajat	În conformitate cu art. 509 alin. (2), cheltuielile de expediere a avizului de executare, de înregistrare a lui, precum și alte cheltuieli de exercitare a dreptului de gaj sunt suportate de către debitorul gajist și se deduc conform dispozițiilor alin. (1), „cu excepția cazurilor în care ordonanța sau hotărârea judecătorească, după caz, prevede altfel”. Această formulare îi acordă instanței de judecată dreptul discreționar de a modifica regimul de suportare a cheltuielilor de exercitare a dreptului de gaj fără a specifica criteriile sau cazurile pentru o asemenea intervenție din partea instanței.
13.	Articolul 556. Dispoziții generale cu privire la cesiunea de creanță	Potrivit art. 556 alin.(1) al Codului Civil actual, <i>(1) O creanță transmisibilă și sesizabilă poate fi cesionată de titular (cedent) unui terț (cesionar) în baza unui contract. <u>Din momentul încheierii unui astfel de contract, cedentul este substituit de cessionar în drepturile ce decurg din creanță.</u></i> Propunem următoarea redacție a celei de-a doua propoziție din alin. (1): <i>Cedentul este substituit de cessionar în drepturile ce decurg din creanță din momentul încheierii unui astfel de contract, dacă părțile nu convin altfel.</i> Formularea actuală limitează nejustificat libertatea contractului (art. 667 alin. (4) din proiect), întrucât nu permite producerea efectelor cesiunii de creanță în funcție de îndeplinirea anumitor condiții sau termen, stabilite de părți.
14.	Articolul 900. Efectele schimbării proprietarului bunului închiriat	Potrivit art. 900 alin. (2) – (3) al Codului civil, în redacția proiectului: <i>(2) Locațiunea <u>este opozabilă terțului care dobândește dreptul de proprietate asupra bunului închiriat, dacă, la data dobândirii, terțul cunoștea sau trebuia să cunoască existența locațiunii sau dacă bunul închiriat se afla în posesia locatarului.</u></i> <i>(3) În cazul bunurilor dreptul de proprietate asupra cărora sunt înregistrate într-un registru de publicitate prevăzut de lege, locațiunea de asemenea este opozabilă terțului dobânditor dacă, la data dobândirii, ea era notată în acel registru. <u>În absența acestei notări,</u></i>

		<u>locațiunea va fi opozabilă în temeiul dispozițiilor alin. (2) doar dacă termenul ei nu depășește 3 ani, în cazul bunului imobil, sau 1 an, în cazul celorlalte bunuri înregistrate într-un registru de publicitate prevăzut de lege.</u> Propunem expunerea celei de-a doua propoziție din alin.(3) în următoarea redacție: „<u>În absența acestei notări, locațiunea nu va fi opozabilă terțului dobânditor</u>”. Argumentare: În cazul bunurilor dreptul de proprietate asupra cărora sunt înregistrate într-un <u>registru de publicitate</u>, nu ar trebui să fie admise asemenea riscuri (i.e. să-i fie opozabil un contract de locațiune despre care nu a fost notificat de către proprietar) pentru terțul care dobândește dreptul de proprietate și care verifică cu diligența necesară dacă în registrul de publicitate nu este înregistrat un contract care dă naștere drepturilor unor terți. Dobânditorul unui bun de cele mai multe ori se va credita, fiind mai vulnerabil decât locatarul, care de regulă achită chiria lunar și are posibilitatea de a găsi un alt bun pentru a fi luat în locațiune, în cazul în care <u>nu a avut diligența să noteze dreptul său în registrul de publicitate</u>.
15.	Articolul 923. Contractul de leasing	Se propune completarea art. 923 cu alin. (6), (7), în următoarea redacție: alin. (6): „<i>Leasingul financiar este operațiunea care trebuie să îndeplinească cel puțin una din următoarele condiții:</i> - <i>riscurile și beneficiile aferente dreptului de proprietate asupra bunului obiect al leasingului să fie transferate locatarului la momentul încheierii contractului de leasing;</i> - <i>suma ratelor de leasing să reprezinte cel puțin 90% din valoarea de intrare a bunului dat în leasing;</i> - <i>contractul de leasing să prevadă expres transferul dreptului de proprietate asupra bunului obiect al leasingului către locatar la expirarea contractului și/sau îndeplinirii integrale a condițiilor de plată;</i> - <i>perioada de leasing să depășească 75% din durata de funcționare utilă a bunului obiect al leasingului</i>”. alin. (7): „<i>Leasingul operational este operațiunea care nu îndeplinește nici una din condițiile contractului de leasing financiar</i>”. Argumentare: 1. O asemenea clasificare a operațiunilor de leasing este reglementată în cadrul Standardului Internațional de Contabilitate (IAS 17 – Leasing), prin urmare, în practica internațională se diferențiază asemenea categorii de operațiuni de leasing, Republica Moldova prin HG nr. 238/2008 și Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 109/2008 acceptând aplicarea pe teritoriul RM a acestui standard. În Standardul Internațional de Contabilitate 17 la pct. 9 se menționează: „<i>Deoarece tranzacția dintre locator și locatar se bazează pe un contract de leasing încheiat între cele două părți, este necesară utilizarea unor definiții consecvente. Aplicarea acestor definiții în circumstanțe diferite locatorului și locatarului poate determina ca același leasing să fie clasificat în mod diferit de către aceștia</i>”. 2. În calitate de documente de referință internaționale menționăm Convenția UNIDROIT privind leasingul financiar internațional din 1988 și Legea-model UNIDROIT cu privire la leasing din 2008, ambele reglementând în mod expres leasingul și cazurile în care un contract este calificat ca fiind contract de leasing financiar, iar Legea-model UNIDROIT reglementând distinct regimul juridic al riscurilor, pierderilor etc. în cadrul contractului de leasing financiar, precum și în cadrul „leasingului, altul decât leasingul financiar”.⁹

⁹ Art.10, 11, 12, 13, 14 ș.a., Lege-model UNIDROIT cu privire la leasing

		3. Cu titlu de drept comparat, în România, de asemenea se face distincție între leasingul financiar și leasingul operațional, atât în OG nr. 51/1997 cu privire la operațiunile de leasing și societățile de leasing, cât și în Noul Cod Fiscal din 2015, <i>inter alia</i>, un alt exemplu de menționat îl constituie Codul comercial al Bulgariei, care deși reglementează într-un mod insuficient contractul de leasing, însă definește expres contractul de leasing financiar, precum și Legea Tadjikistanului cu privire la leasing. 4. Un argument în plus întru definirea leasingului financiar și operațional, constă în faptul utilizării în cadrul mai multor articole a proiectului a sintagmei „leasing financiar”¹⁰, în contrast, Capitolul X este intitulat „Leasingul”, iar toate articolele din cadrul Cap. X, făcând referire la termenul „leasing” ceea ce crează o neconcordanță între prevederile legale. 5. Menționăm că însăși definiția stabilită la art. 923 care prevede: „...precum și să acorde locatarului opțiunea de a dobândi în proprietate bunul, de a prelungi termenul de leasing ori de a restitui bunul la expirarea termenului de leasing”, oferă posibilitatea de a reglementa distinct contractul de leasing operațional, or ținând cont de practica internațională, opțiunea de a restitui bunul la expirarea termenului de leasing este specifică contractelor de leasing operațional. 6. O asemenea clasificare urmează a fi menținută datorită faptului că, pe viitor ar putea fi propuse modificări la Codul Fiscal al RM, întru a institui beneficii fiscale cu referire la asemenea contract. 7. Indicarea expresă în lege a acestor două operațiuni de leasing se impune întru a diferenția leasingul financiar și leasingul operațional, cât și leasingul operațional în raport cu contractul de locațiune, distincția dintre ultimele două contracte creând confuzii în rândul practicienilor. În acest sens menționăm că, contractul de leasing (operațional sau financiar) dispune de trăsături specifice în raport cu contractul de locațiune. În concret, în cadrul contractului de leasing, locatorul este persoana care practică activitate de întreprinzător, în contrast, în cadrul contractului de locațiune locator poate fi persoana care nu practică activitatea de întreprinzător. <i>Inter alia</i>, operațiunea de leasing presupune existența vânzătorului în calitate de parte la operațiunea de leasing, operațiune care reprezintă în sine o tranzacție tripartită, în contrast contractul de locațiune nu presupune existența vânzătorului în calitate de parte contractuală. Diferența conceptuală dintre contractul de leasing operațional și contractul de locațiune va consta în posibilitatea de a investi contractul de leasing operațional cu formulă executorie, fapt imposibil în cadrul contractului de locațiune. Ținând cont de propunerile și argumentele menționate mai sus, se impune cu necesitate o revizuire conceptuală a Capitolului X din proiect.
16.	Articolul 924. Domeniul de aplicare	La alineatul (3) după prima propoziție propunem introducerea următorului pasaj: <i>„Locatorul are dreptul să solicite locatarului documente care reflectă starea lui financiară și/sau starea bunului și să verifice starea financiară a locatarului și/sau starea bunului. Locatorul are dreptul să declare rezoluțiunea și să fie eliberat de obligația de a transmite bunul în posesiunea și folosința locatarului în cazul în care situația materială a acestuia se înrăutățește substanțial, fapt ce ar periclita executarea de către acesta a obligațiilor sale contractuale, chiar dacă înrăutățirea s-a produs înainte de încheierea contractului și a devenit cunoscută locatorului ulterior.”</i>

¹⁰ Art.art.283²⁴ alin.(2) lit.b), 318 alin.(2), 322² alin.(1)

		Argumentare: Respectiva reglementare ar fi o aplicare similară a dreptului de rezoluțiune prevăzut și în cazul contractului de împrumut (art. 870 Proiect) și a dreptului de refuz în credit bancar (art. 1241 Cod civil).
17.	Articolul 924. Domeniul de aplicare	După alin. (5) al art. 924 al Proiectului, propunem includerea următoarelor alineate: <i>(6) Locatorul poate întruni calitatea de vânzător, în cazul transmiterii în leasing a bunului aflat în proprietatea sa (leasing direct).</i> <i>(7) Persoana juridică străină poate practica activitate de leasing în Republica Moldova în condițiile prevăzute de Legea cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător. Practicarea activității de leasing fără înființarea întreprinderii cu investiții străine este permisă numai în cazurile expres prevăzute de lege sau tratatul internațional la care Republica Moldova este parte.</i> Argumentare: Considerăm că trebuie respectat principiul ca persoanele străine să practice activitatea de leasing doar în baza înregistrării de stat, conform Legii nr. 81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător, iar după accesiunea la UE – și în baza „pașaportului unic” european, în ordinea prevăzută de legile speciale și convențiile internaționale la care Republica Moldova este sau va deveni parte.
18.	Articolul 925. Forma și conținutul contractului de leasing	Se propune completarea art. 925 alin. (2) cu lit. f) având următorul conținut: <i>„obiectul contractului de leasing (caracteristicile bunului)”.</i> Argumentare: Bunul transmis de către locator locatarului formând obiectul material al contractului, urmează a fi menționat și descris în mod obligatoriu de către părți în contract.
19.	Articolul 925. Forma și conținutul contractului de leasing	Se propune completarea art. 925 cu alin. (3) având următorul conținut: <i>„(3) Prin acordul părților din contractul de leasing pot rezulta și alte elemente.”</i> Argumentare: Alin. (3) se propune a fi introdus cu scopul permiterii părților contractului să prevadă în convenție și alte aspecte tangente raportului de leasing și concretizarea acestora pentru părți, cum ar fi – procedura transmiterii bunului atât în posesie și folosință, cât și în proprietate, asigurarea bunului, soluționarea litigiilor, revendicarea bunului obiect al contractului etc.
20.	Articolul 925¹. Particularitățile contractului de vânzare-cumpărare (furnizare)	După art. 925¹ se propune un nou art. în următoarea redacție: <i>„Contractul de vânzare-cumpărare trebuie să conțină, pe lângă clauzele prevăzute de legislație pentru acest tip de contract, stipulări privind:</i>

		<i>a) achiziționarea bunului de către locator anume pentru a-l da în leasing;</i> <i>b) investirea locatarului cu drepturile cumpărătorului, care rezultă din contractul de vânzare-cumpărare (furnizare) încheiat de locator cu vânzătorul (furnizorul) bunului, dacă contractul de leasing nu prevede altfel.”</i> Argumentare: În cazul când contractul de vânzare-cumpărare nu va specifica că achiziția se face pentru a da bunul în leasing, dispăre legătura între contractul de leasing și cel de vânzare-cumpărare, achitățile nu vor mai putea fi făcute în valută străină în conformitate cu art. 21 alin. (2) al Legii nr. 62/2008 privind reglementarea valutară, și pentru locator apare o povară suplimentară – diferența de curs valutar. Remarcăm că prevederi similare sunt stipulate în art. 8, Legea nr. 59 din 28.04.2005, precum și în art. 2, definiția leasingului financiar, Legea-model UNIDROIT cu privire la leasing.
21.	Articolul 925². Drepturile și obligațiile locatorului	Se propune introducerea art. 925² în următoarea redacție: <i>„(1)Locatorul are dreptul:</i> <i>a) să cesioneze sau să dispună în alt mod de drepturile sale asupra bunului sau de drepturile care rezultă din contractul de leasing. Cesiunea sau dispunerea în alt mod nu-l degreveză pe locator de obligațiile ce rezultă din contract și nici nu schimbă natura sau regimul juridic al contractului;</i> <i>b) să folosească bunul în calitate de gaj în obligațiile sale față de terți dacă contractul de leasing nu prevede altfel;</i> <i>c) să ceară achitarea integrală și înainte de termen a ratelor de leasing ori să rezilieze contractul, cu reparația pagubelor și/sau cu restituirea bunului, în cazul în care locatarul încalcă în mod esențial clauzele contractului;</i> <i>d) să îmbine calitatea de locator cu cea de vânzător (furnizor) dacă acest fapt este prevăzut în contractul de leasing;</i> <i>e) să solicite locatarului documentele ce reflectă starea lui financiară;</i> <i>f) legea sau contractul pot prevedea și alte drepturi ale locatorului.</i> <i>(2) Locatorul este obligat:</i> <i>a) să nu intervină în alegerea bunului și/sau a vânzătorului făcută de locator dacă contractul de leasing nu prevede altfel;</i> <i>b) să coordoneze cu locatarul cuprinsul contractului de vânzare-cumpărare a bunului;</i> <i>c) să primească bunul la expirarea contractului de leasing dacă locatarul nu exercită opțiunea de dobândire a proprietății asupra bunului sau de a prelungi contractul conform prevederilor legii;</i> <i>d) să garanteze locatarului folosința în condiții normale a bunului;</i> <i>e) să respecte dreptul locatarului de a exercita opțiunea de dobândire a proprietății asupra bunului, prelungirea contractului ori restituirea bunului;</i> <i>f) legea sau contractul pot prevedea și alte obligații ale locatorului.”.</i> Argumentare: Stabilirea în mod expres în C.civ. a drepturilor și obligațiilor părților (locator, locatar, vânzător) este necesarmente importantă atât sub

		aspectul securității juridice în cadrul acestor raporturi, precum și în ipoteza apariției litigiilor dintre părți. În studiul realizat de către Corporația Financiară Internațională¹¹ se menționează că pentru realizarea unui sector de leasing durabil este necesar a se reglementa drepturile și obligațiile părților, în particular a locatorului și locatarului. Din aceste considerente propunem enumerarea unor drepturi și obligații ale părților, care sunt reglementate în Legea cu privire la leasing întru stabilirea unei clarități în determinarea acestora.
22.	Articolul 925³. Drepturile și obligațiile locatarului	Se propune introducerea art. 925³ în următoarea redacție: <i>„(1) Locatarul are dreptul:</i> <i>a) să aleagă independent bunul și/sau vânzătorul (furnizorul) ori să încredințeze locatorului această alegere;</i> <i>b) să formuleze vânzătorului (furnizorului) cerințe ce rezultă din contractul de vânzare-cumpărare (furnizare);</i> <i>c) să refuze recepționarea bunului ce nu corespunde condițiilor din contractul de leasing și să suspende plata către locator a ratei de leasing până când va fi eliminată încălcarea clauzelor contractuale;</i> <i>d) să execute înainte de termen obligația plății ratei de leasing și să cumpere bunul dacă contractul de leasing nu prevede altfel;</i> <i>e) să achiziționeze, la expirarea contractului de leasing, bunul cu titlu de proprietate, să prelungească contractul de leasing ori să restituie bunul dacă contractul nu prevede altfel;</i> <i>f) legea sau contractul pot prevedea și alte drepturi ale locatarului.</i> <i>(2) Locatarul este obligat:</i> <i>a) să prezinte locatorului informații referitoare la bun și/sau la vânzător în vederea încheierii unui contract de vânzare-cumpărare, dacă contractul de leasing nu prevede altfel;</i> <i>b) să execute obligațiile de recepționare a bunului și de formulare a cerințelor ce rezultă din contractul de vânzare-cumpărare, dacă contractul de leasing nu prevede altfel;</i> <i>c) să informeze locatorul despre corespunderea bunului clauzelor din contractul de vânzare-cumpărare;</i> <i>d) să asigure, pe durata contractului de leasing, integritatea bunului, menținerea în stare de funcționare și folosirea lui numai în conformitate cu clauzele contractuale;</i> <i>e) să suporte toate cheltuielile de transport, recepție, montare, demontare, exploatare, întreținere, păstrare, deservire tehnică, reparație, precum și alte cheltuieli aferente, dacă contractul de leasing nu prevede altfel;</i> <i>f) să permită locatorului verificarea periodică a stării bunului și a modului de exploatare a bunului obiect al contractului de leasing;</i> <i>g) să îl informeze pe locator în timp util despre orice tulburare a dreptului de proprietate venită din partea unui terț;</i> <i>h) să restituie, la expirarea contractului de leasing, locatorului bunul în starea stipulată de contract, luându-se în considerare uzura normală, în cazul în care nu-și va exercita opțiunea de dobândire a proprietății asupra bunului sau de a prelungi contractul;</i> <i>i) legea sau contractul pot prevedea și alte obligații ale locatarului.”.</i>
23.	Articolul 925⁴. Drepturile, obligațiile și răspunderea vânzătorului	Se propune introducerea art. 925⁴ în următoarea redacție: <i>„(1) Drepturile, obligațiile și răspunderea vânzătorului se reglementează de legi, de actele normative ale Guvernului și de contractul de vânzare-cumpărare.</i> <i>(2) Dacă în contractul de vânzare-cumpărare este prevăzută obligația vânzătorului de a livra și instala bunul în termenul și în locul</i>

¹¹ <http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/1341b08049586162a62ab719583b6d16/IFCLeasingGuide2009.pdf?MOD=AJPERES>

		<i>stabilit de comun acord cu locatarul, îndeplinirea acestei condiții se autentifică prin acte de recepționare-predare și montare semnate de vânzător și locatar dacă contractul nu prevede altfel.</i> <i>(3) Vânzătorul este obligat direct față de locatar pentru garanțiile legale sau convenționale inerente unui contract de vânzare-cumpărare, dacă contractul prevede astfel. Vânzătorul nu răspunde însă în fața locatorului și a locatarului pentru același prejudiciu.”.</i>
24.	Articolul 930. Limitele răspunderii locatorului în raportul de leasing	Potrivit art. 930 alin. (1) al Proiectului: <i>„(1) Locatorul nu răspunde pentru neexecutarea obligațiilor de către vânzător față de locatar, cu excepția unuia din următoarele cazuri:</i> <i>a) vânzătorul a fost ales de către locator;</i> <i>b) neexecutarea obligației de către vânzător este justificată de neexecutarea de către locator a obligațiilor sale, inclusiv de plată, rezultate din contractul de vânzare-cumpărare.”.</i> Argumentare: Propunem excluderea lit. a), cu expunerea redacțională potrivit situației singulare de la lit. b), întrucât potrivit art. 927 al Proiectului dreptul de alegere a vânzătorului aparține cumpărătorului.
25.	Articolul 930. Limitele răspunderii locatorului în raportul de leasing	Se propune excluderea din alin. (2) a următoarelor fraze: <i>„Dispozițiile prezentului alineat nu se aplică atunci când locatarul este consumator. Orice clauză în contractul de leasing care derogă de la dispozițiile prezentului alineat în detrimentul locatorului consumator este lovită de nulitate absolută.”</i> și introducerea alin. (3) cu renumerotarea alineatelor următoare, având următorul conținut: <i>„Locatorul care este consumator, căruia nu i-au fost furnizate sau i s-au furnizat numai în parte bunurile care fac obiectul contractului, sau bunul nu este conform cu prevederile contractului poate invoca neexecutarea de către vânzător a obligațiilor față de locatar, pentru a suspenda executarea obligațiilor sale față de locator, a le reduce sau a recurge la rezoluțiunea raportului de leasing, doar dacă nu a reușit să obțină satisfacerea pretențiilor la care are dreptul în conformitate cu legislația sau cu contractul de vânzare-cumpărare a bunurilor de la vânzător. Orice clauză în contractul de leasing care derogă de la dispozițiile prezentului alineat în detrimentul locatorului consumator este lovită de nulitate absolută.”.</i> Argumentare: Deși în proiect se stabilește că dispozițiile alin. (2) nu se aplică locatorului consumator, totuși considerăm necesar a se detalia și restrânge situațiile de fapt în care locatarul consumator va putea suspenda executarea obligațiilor sale față de locator, a le reduce sau a recurge la rezoluțiunea raportului de leasing. Propunem ca nu orice neexecutare să poată fi invocată de către locatarul consumator, ci neexecutarea care constă în faptul că bunurile care fac obiectul unui contract de leasing nu sunt furnizate sau sunt furnizate numai în parte, sau nu sunt conforme cu contractul de vânzare-cumpărare (furnizare). <u>Notăm că propunerea AmCham Moldova reflectă fidel norma din cadrul art. 19 alin. (2) Legea nr. 202 din 12.07.2013 privind</u>

		<u>contractele de credit pentru consumatori.</u>
26.	Articolul 930². Asigurarea bunului	Propunem introducerea alin. (1) în următoarea redacție: <i>(1) Contractul de leasing poate prevedea obligația asigurării bunului și riscurile asigurate. Dacă partea obligată să asigure bunul nu a executat obligația de asigurare, cealaltă parte poate executa obligația și cere restituirea cheltuielilor de asigurare.”</i> Alineatele următoare urmează a fi renumerotate în alin. (2)-(8), cu referirile corespunzătoare în articol la alineatele renumerotate.
27.	Articolul 930⁴. Exercițarea opțiunii de dobândire a proprietății	Se propune completarea art. 930⁴ cu alin. (8), cu redenumirea actualului alin. (8) în alin. (9). <i>„(8) Locatarul dobândește dreptul de proprietate asupra bunului imobil la data înscrierii în registrul bunurilor imobile, în temeiul contractului de leasing și a documentului eliberat de locator care confirmă executarea totală a obligațiilor”.</i> Argumentare: În nota informativă care însoțește proiectul, se menționează că: „...o dată ce locatarul exercită opțiunea, nu se încheie un nou contract de vânzare-cumpărare, ci se îndeplinește condiția suspensivă a dreptului locatarului de a dobândi bunul în baza chiar a contractului de leasing”. Susținem poziția autorilor în ceea ce privește înlocuirea sintagmei „opțiune de cumpărare” cu „opțiune de dobândire” și în acest sens, propunem indicarea expresă în cod a faptului că, dreptul de proprietate asupra bunului imobil se intabulează în cadastrul bunurilor imobile în baza contractului de leasing, fără a fi necesar a se încheia contractul de vânzare-cumpărare, ceea ce va înlătura orice dubii la aplicarea legii și orice interpretări eronate a acesteia.
28.	Articolul 930⁵. Obligația de restituire a locatarului	Se propune completarea art. 930⁵ cu alin. (2), (3) și (4) în următoarea redacție: <i>„(2) Contractul de leasing poate fi executat, fără recurgere la procedura judecătorească, prin intermediul unui executor judecătoresc conform prevederilor prezentului Cod și a Codului de executare, dacă părțile au convenit astfel prin contract.</i> <i>(3) În cazul neexecutării obligației de restituire a bunului mobil, dispozițiile art. 497 și art. 499³ se aplică în mod corespunzător, dacă ele nu contravin naturii contractului de leasing.</i> <i>(4) În cazul neexecutării obligației de restituire a bunului imobil, dispozițiile art. 497 și art. 500 se aplică în mod corespunzător, dacă ele nu contravin naturii contractului de leasing.”.</i> Argumentare: 1. Această propunere de completare a proiectului de lege se datorează faptului că, societățile de leasing se confruntă cu situația de fapt de neexecutare de către locatari a obligațiilor contractuale, iar în cazul neplății au nevoie uneori de 1-2 ani pentru a-și recupera creanțele, bunul care formează obiectul contractului deteriorându-se sau depreciindu-se moral în timp, or după caz are loc dispariția bunului, fără posibilitatea de a fi recuperat.

		2. Investirea contractului de leasing cu formulă executorie nu va crea o disproporționalitate între drepturile locatorului și cele ale locatarului, atât timp cât Codul de executare reglementează modalitatea de contestare a actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc, precum și datorită faptului că, locatorul este interesat în executarea conformă a obligațiilor de către locatar și nicidecum în executarea silită abuzivă a contractului de leasing, inter alia, investirea contractului cu formulă executorie se va efectua în cazul în care părțile vor cădea de acord asupra unei asemenea clauze. 3. Cu titlu de drept comparat în România și Federația Rusă, contractele de leasing sunt investite cu instrumente simplificate de executare silită. Proiectul nu reglementează modul de restituire de către locator a bunului său din posesiunea locatarului, deși indică că <i>se recunoaște funcția leasingului de garanție reală a locatorului, și, prin urmare, executarea acestei garanții ar trebui să urmeze logica vânzării silite a bunului gajat</i>. În sensul respectiv, art. 930⁶ conține prevederi cu privire la vânzarea bunului de către locator la un preț comercial rezonabil <u>după reîntrea în posesia bunului și reguli de îndreptare a sumei primite la achitarea datoriei locatarului</u>, însă nu conține aceeași posibilitate de a obține posesia asupra bunului dat în leasing, precum este reglementat în cazul <u>gajului</u> (art. 499² și art. 499³ dacă debitorul gajist <u>a consimțit</u> în contractul de gaj sau altfel, asupra obținerii posesiunii bunului de către creditorul gajist fără a recurge la procedura judecătorească, prin intermediul unui executor judecătoresc) și <u>ipotecii</u> (art. 499³ și 500 dacă contractul de ipotecă a fost investit cu <u>formulă executorie</u>). Or, în cazul leasingului, ca și proprietar al bunului ar fi îndrituit să redobândească posesiunea asupra bunului care-i aparține într-un mod simplificat, prin intermediul executorului judecătoresc. Din aceste considerente propunem aplicarea reglementărilor transiterii silite în posesiune a bunurilor gajate în ceea ce privește <u>bunurile mobile</u> care fac obiectul contractului de leasing și reglementările în materia exercitării dreptului de ipotecă în temeiul actului notarial investit cu formulă executorie în ceea ce privește <u>bunurile imobile</u> care fac obiectul contractului de leasing. Totodată, se propune modificarea Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214-220, art.704), prin completarea art. 11 cu lit. n1) în următoarea redacție: <i>„n1) contractele de leasing, cu condiția că avizul de executare a fost înscris în Registrul de publicitate corespunzător în ordinea prevăzută de lege”.</i> Argumentare: Această propunere de modificare a Codului este necesară întru a asigura aplicarea art. 9251 ce se propune a fi introdus în Proiect. Prin instituirea acestui mecanism de reîntrare în posesia bunului se va asigura o alternativă rapidă și simplificată în raport cu procedura în ordonanță și procedura contencioasă.
29.	Articolul 930⁶. Rezoluțiunea raportului de leasing	Se propune completarea art. 930 ⁶ alin. (3) prin introducerea după propoziția <i>„Prețul astfel obținut va fi îndreptat la achitarea datoriei locatarului față de locator, după care diferența se va plăti locatarului”</i> a următoarei propoziții <i>„Dacă prețul obținut din vânzarea</i>

		<i>bunului nu este suficient pentru stingerea obligației locatarului față de locator, locatorul va acoperi diferența de preț, care urmează a se plăti locatorului în termenul stabilit de locator.”</i> Argumentare: Sușinem poziția autorilor în ceea ce privește protecția locatarului care a efectuat anumite plăți pe durata contractului și căruia în urma vânzării bunului i se va plăti diferența, însă norma în cauză nu reglementează situația în care prețul obținut nu va fi suficient pentru stingerea datoriei locatarului față de locator, deși locatorul în conformitate cu prevederile art. 930⁶ alin. (3) a vândut bunul într-un termen rezonabil și la preț comercial rezonabil, obținând cel mai mare preț. Or datorită unei multitudini de factori, valoarea bunului în timp poate să fie supusă modificărilor (cu titlu de exemplu, uzura bunului, caracteristicile pieței) și în acest caz urmează a i se asigura o protecție corespunzătoare locatorului, <i>inter alia</i>, o asemenea reglementare fiind necesară întru a exclude interpretările eronate în cadrul soluționării litigiilor.
30.	Articolul 995¹. Conținutul scrisorii de trăsură	Se propune excluderea art. 995¹ alin. (1) lit. k) și art. 996 alin. (3) din Proiect. Argumentare: 1. Articolul 995¹ în redacția actuală a fost preluat din Convenția relativă la contractul de transport internațional al mărfurilor pe șosele (C.M.R.)¹², în cadrul căreia se menționează: „<i>Scrisoarea de trăsură trebuie să conțină următoarele date: indicația că transportul este supus regimului stabilit prin prezenta Convenție și nici unei alte clauze contrare. Dacă scrisoarea de trăsură nu conține mențiunea prevăzută în articolul 6 paragraful 1 k), transportatorul răspunde pentru toate cheltuielile și daunele pe care le-ar suporta persoana care are dreptul să dispună asupra mărfii datorită acestei omisiuni</i>”. 2. Prevederea preluată din Convenție are aplicabilitate și utilitate practică în cazul în care contractul de transport conține un element de extraneitate, în acest caz aplicându-se prevederile Convenției. În cazul în care contractul este încheiat și executat pe teritoriul RM, acestuia i se va aplica prevederile legislației naționale fără a fi necesar a se menționa expres în scrisoarea de trăsură legea aplicată. Existența normei menționate mai sus și obligativitatea acesteia, va fi ignorată de către subiecții de drept și va crea posibilitatea de a se invoca cu rea-credință art. 996 alin. (3) C.civ. 3. Plenul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova în Hotărârea privind aplicarea unor prevederi ale legislației referitoare la răspunderea căraușului în contractul transportului de bunuri pct. 1 menționează: „<i>Conform art. 1610 alin. (1), (2) Cod civil al RM, contractul este guvernat de legea aleasă prin consens de părți. Părțile contractului pot stabili legea aplicabilă atât întregului contract, cât și unor anumite părți ale lui. Prin urmare, în primul rînd urmează a fi aplicată legea aleasă de părțile contractului, dacă această clauză nu contravine legii. În al doilea rînd, în cazul în care legea respectivă lipsește sau este declarată ilegală, urmează a fi aplicate prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte (concluzia este bazată pe prevederile art. 7 C.civ.). Doar în al treilea rînd, dacă nu se aplică normele juridice menționate, se aplică prevederile legislației naționale</i>”. 4. În conformitate cu pct. 73 din Hotărârea Guvernului nr. 773/20.06.2016 <i>cu privire la aprobarea Regulamentului transporturilor rutiere de mărfuri</i>, pentru transportul de mărfuri se perfectează foaia de parcurs, la care se anexează scrisoarea de trăsură (factura), în cazul transporturilor internaționale scrisoarea de transport (prevăzută de Convenția C.M.R.) și autorizațiile internaționale, după caz. Prin urmare, nu este necesar a se indica în scrisoarea de trăsură faptul că, transportul se supune legislației naționale, iar în cazul în care transportul va fi unul internațional, Republica Moldova în calitate de parte la Convenția C.M.R. se va supune regimului juridic al

¹² Art. 6 alin. (1) lit. k); art. 7 alin. (3) Convenția relativă la contractul de transport internațional al mărfurilor pe șosele (C.M.R.) nr. 1956 din 19.05.1956.

		acesteia, or conform art. 20 din Legea nr. 595/24.09.1999 „Dispozițiile tratatelor internaționale care, după modul formulării, sînt susceptibile de a se aplica în raporturile de drept fără adoptarea de acte normative speciale, au caracter executoriu și sînt direct aplicabile în sistemul juridic și sistemul judiciar ale Republicii Moldova. Pentru realizarea celorlalte dispoziții ale tratatelor, se adoptă acte normative corespunzătoare.”. 5. Menționăm cu titlu de exemplu că Noul C.civ. al României¹³, C.civ. al Federației Ruse¹⁴, Codul comercial al Germaniei¹⁵, C.civ. al provinciei Quebec¹⁶, Legea obligațiilor a Estoniei¹⁷ reglementează cu titlu dispozitiv conținutul scrisorii de trăsură, fără a stabili necesitatea indicării faptului că, transportul este guvernat de regimul stabilit de lege.
31.	Articolul 1083. Răspunderea expeditorului	Se propune următoarea redacție a art. 1083 alin. (1) : <i>„(1) Expeditorul este ținut să repare prejudiciul cauzat prin pierderea sau deteriorarea bunurilor aflate în paza sa. Dispozițiile art. 1008, 1014, 1018, 1019 se aplică în mod corespunzător”.</i> Argumentare: 1. Cu certitudine reglementările actuale în materia răspunderii expeditorului în cadrul contractului de expediție sunt insuficiente și nu asigură desfășurarea normală a acestor raporturi, însă nu considerăm aceasta abordare a răspunderii expeditorului ca fiind una corectă și corespunzătoare poziției expeditorului în cadrul operațiunilor de transport. Expeditorul este în primul rând un intermediar, care își asumă identificarea transportatorilor și altor prestatori disponibili, ai căror servicii sunt necesare pentru a asigura buna transportare și livrare a bunurilor și este un mandatar (comisionar), care asigură efectuarea pentru client a unor acțiuni și formalități legate de contractarea și realizarea transportului, pe care clientul nu are posibilitatea sau competența să le îndeplinească singur. Expeditorul nu efectuează transportul (decât în cazul menționat în art. 1082 Cod civil, unde el <i>volens nolens</i> răspunde în calitate de transportator). Astfel, răspunderea instituită prin prima propoziție a art. 1083 alin. (1) Cod civil, în redacția proiectului, contravine art. 1075 alin. (1), (3) din proiect, care stabilește că raporturilor rezultate din contractul de expediție li se aplică dispozițiile referitoare la mandat sau, după caz, comision, și că expeditorul acționează pe contul clientului său (deci, riscurile, cu excepția executării necorespunzătoare a propriilor obligații ale expeditorului (cele de organizare a transportului, nu de realizare a acestuia), le suportă clientul). În cazul contractului de mandat, actele juridice încheiate de mandatar (expeditorul, în acest caz), produc efecte doar pentru mandant. În cazul aplicării prevederilor referitoare la contractul de comision, prima propoziție a art. 1083 Cod civil în redacția proiectului contravine art. 1067 alin. (2) Cod civil, conform căruia comisionarul (în cazul de față, expeditorul) nu răspunde pentru neexecutarea obligațiilor de către terțul cu care a încheiat un contract în calitatea sa de comisionar, cu excepția cazului în care a garantat în fața comitentului (clientul care a angajat expeditorul) executarea obligațiilor de către terț. 2. Considerăm că instituirea răspunderii expeditorului pentru prejudiciul cauzat prin pierderea sau deteriorarea bunurilor al căror transport l-a organizat va îngreuna activitatea expeditorului, or expeditorul nu trebuie să suporte riscul neexecutării obligațiilor, pe care le intermediază sau facilitează. Expeditorul nu este subiectul care controlează nemijlocit efectuarea transportului și nici nu el va

¹³ <http://legeaz.net/noul-cod-civil/art-1961-documentul-de-transport-contractul-de-transport-de-bunuri-contractul-de-transport>

¹⁴ http://base.garant.ru/10164072/41/#block_2040

¹⁵ https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_hgb/englisch_hgb.html#p0318

¹⁶ <http://legisquebec.gouv.qc.ca/en/showdoc/cs/CCQ-1991>

¹⁷ <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/506112013011/consolide>

		profita de pe urma realizării transportului, comisionul său reprezentând doar o fracțiune a taxei de transport. 3. Totuși, propunem reglementarea raporturilor aferente posedării bunului de către expeditor, or atât timp cât bunul este posedat de expeditor în vederea transmiterii acestuia către transportator, riscul pierderii sau deteriorii bunurilor trebuie să fie transferate în sarcina expeditorului (cu titlu de exemplu, bunul se află în paza expeditorului din momentul preluării acestuia de la client și până la momentul predării către transportator). Prin instituirea acestei norme, prudența în executarea obligațiilor de către expeditor va crește în mod considerabil.
32.	Articolul 1020¹. Pretențiile născute în baza contractului de expediție	Se propune introducerea art. 1020¹ având următorul conținut: <i>„În cazul în care expeditorul s-a obligat în baza contractului de expediție să încheie contractul de transport și să îndeplinească alte acte necesare în vederea efectuării transportării în nume propriu și pe contul celeilalte părți (client), iar terțul contractat de expeditor și-a încălcat obligațiile, clientul este în drept, prin notificarea scrisă a expeditorului și a terțului, să se subroge în drepturile expeditorului față de terț.”</i> Argumentare: Atât timp cât în baza contractului de expediție, expeditorul îndeplinește acte în nume propriu, clientului urmează a i se asigura apărarea efectivă a drepturilor lui, or deși art. 1075 alin. (3) din Proiect prevede că, asupra contractului de expediție se aplică dispozițiile referitoare la comision, iar art. 1067 C.civ. stipulează: „La cererea comitentului, comisionarul îi cesionează drepturile care rezultă din actul juridic încheiat întru executarea contractului de comision”, totuși considerăm că indicarea în mod expres în lege a unei asemenea norme va ușura modalitatea și posibilitatea înaintării pretențiilor de către client, fără a fi necesar înaintarea unei cereri în acest sens către comisionar. În cazul de față, considerăm că este mai rațional a se oferi clientului dreptul de a acționa din nume propriu, pentru că în final interesele sale sunt afectate în mod direct. Un asemenea efect este realizabil prin recurgerea la subrogarea în drepturi. Această operațiune juridică mai este folosită și în art. 900 și art. 1161 Cod civil, dar și în art. 17 alin. (3) al Legii cu privire la asigurări, și marchează o preluare de drepturi (și obligații, după caz) prin efectul legii, ceea ce se urmărește și prin această propunere.
	Legea nr. 131 din 07.06.2007 privind siguranța traficului rutier Articolul 31¹. Registrul de stat al transporturilor Articolul 31². Înregistrările în registrul de stat al transporturilor Articolul 31³. Drepturile, actele sau faptele supuse notării	Susținem propunerea de modificare a Legii nr. 131 – XVI din 7 iunie 2007 privind siguranța traficului rutier (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 103 – 106, art. 443), prin care se stabilește că, constituirea și dispunerea de dreptul de proprietate și alte drepturi reale asupra mijloacelor de transport să aibă loc prin înregistrare în Registrul de stat al transporturilor, pe baza actului sau faptului care întemeiază înregistrarea. Argumentare: 1. Considerăm că o asemenea abordare va conferi o mai mare certitudine raporturilor juridice legate de tranzacțiile de procurare și administrare a autovehiculelor, ca obiecte de substanțială valoare și surse de pericol sporit. 2. În practica mediului de afaceri, absența efectului constitutiv de drepturi al înregistrărilor în Registrul de stat al transporturilor reprezintă un inconvenient, întrucât cu titlu de exemplu, la luarea în locațiune a camioanelor și a echipamentelor mobile specializate, proprietate a unor persoane fizice, sunt suficient de numeroase cazurile, când cocontractanții se declară proprietari ai acestor autovehicule (administrând în fapt autovehiculul), în pofida faptului că în Registrul de stat al transporturilor și în certificatul de

		înmatriculare al vehiculului figurează altă persoană. În aceste circumstanțe, stabilirea proprietarului real al autovehiculului, cu care urmează a se încheia contractul de locațiune, presupune verificarea existenței și valabilității unui contract de vânzare-cumpărare a automobilului, ceea ce, în opinia noastră, nu trebuie să cadă în sarcina potențialului locatar și nici nu reprezintă o garanție de stabilire cu certitudine a proprietarului menționat. 2. Reglementarea actuală admite situații în care cumpărătorul, neînregistrat în Registrul de stat al transporturilor, poate înstrăina ulterior vehiculul, și fiind de rea-credință, să continue să încheie tranzacții în privința vehiculului, pe care l-a înstrăinat deja. Depistarea unor asemenea situații ar putea avea loc mult prea târziu, când deja vor fi încheiate alte contracte, cauzându-se prejudicii mai multor participanți la circuitul civil. 3. <i>Inter alia</i>, contractul de vânzare-cumpărare a vehiculului nu necesită formă scrisă <i>ad validitatem</i>, astfel încât sunt perfect plauzibile situațiile, în care dovada dreptul de proprietate asupra vehiculului nu poate fi făcută instantaneu de către dobânditor, chiar și în cazul în care este de bună-credință, fără implicarea într-un fel sau altul, a vânzătorului vehiculului sau fără implicarea martorilor, ceea ce reprezintă un impediment esențial pentru desfășurarea eficientă a circuitului civil al acestei categorii de bunuri. 4. Situația este și mai complicată, luându-se în considerație practica stabilită în Republica Moldova, conform căreia înstrăinarea vehiculului este realizată nu printr-un contract, ci prin întocmirea de către vânzător a unei procuri pentru înstrăinarea vehiculului, emisă pe numele cumpărătorului. În asemenea situații, cumpărătorul, mai ales în cazul în care nu este versat în subtilitățile juridice, se consideră proprietar și prezintă procura drept dovadă unică și absolută a actului de procurare și de dobândire a dreptului de proprietate. În afară de riscurile pe care le comportă o asemenea abordare pentru cumpărător (în cazul în care vânzătorul este de rea-credință), în realitate, din punct de vedere juridic, o asemenea procură reprezintă mai degrabă, o confirmare a faptului că vânzătorul încă mai este proprietar al vehiculului, în pofida faptului că ambele părți implicate au avut intenții exact inverse la întocmirea acesteia. Spre exemplu, în cazul intenției de a încheia un contract de locațiune a vehiculului, locator poate fi doar "vânzătorul" vehiculului, pentru că, din perspectivă juridică, el este în continuare proprietarul vehiculului. Totodată, "cumpărătorul" consideră că el este proprietarul vehiculului și tot el urmează să obțină toate beneficiile transmiterii vehiculului în locațiune (în primul rând, avem în vedere plățile sub formă de chirie). În aceste circumstanțe, o relevanță aparte o capătă aspectele de impozitare a chiriei și, mai ales, subiectul impozabil, la care se va înregistra obligația fiscală (acesta va fi "vânzătorul", care are o falsă reprezentare că a înstrăinat bunul și nu mai are nicio legătură cu el), dar și obligațiile locatarului, atunci când este aplicabilă reținerea impozitului la sursa de plată. În plus, de multe ori, procurile menționate au ca obiect doar înstrăinarea vehiculului, dar nu și actele de administrare a acestuia, precum este locațiunea, astfel încât "cumpărătorul" nu are împuterniciri de transmitere a vehiculului în folosință. Toate dificultățile relevate mai sus vor fi soluționate în cazul în care modificările privind efectul constitutiv al înregistrărilor din Registrul de stat al transporturilor vor fi adoptate și puse în aplicare, astfel încât dobândirea dreptului real asupra vehiculului să se sincronizeze cu momentul înregistrării acestuia în Registrul de stat al transportului. Prin urmare, considerăm aceste modificări drept o evoluție utilă și necesară.
33.	Capitolul XXVI Asigurarea	Notăm că conform planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2017–2019, Comisia Națională a Pieței Financiare urmează să dezvolte și să adopte, până în 2019, un act legislativ nou ce transpune Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind inițierea și exercitarea activității de asigurare (Solvabilitate II).

		În acest context, considerăm judicios elaborarea și implementarea la o primă etapă a noii legi privind activitatea de asigurare, urmând ca ulterior să fie actualizate reglementările privind raporturile juridice în cadrul activității de asigurare.
--	--	---